

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАНА“
вносить: в Австрії:

на цілий рік . . . . . 24 К
на пів року . . . . . 12 К
на чверть року . . . . . 6 К
на місяць . . . . . 2 К

За границю:

на цілий рік: зі щоденного ви-
сылкою 7 долларів або 14 рублів;
з висылкою двічі в тижні 6 до-
ларів або 12 рублів; з висылкою
що суботи 5 долларів або 10 руб.
Поодинокі число по 10 сотиків.

Телефон Редакції ч. 1484.

Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

християнсько-суспільний деньник.

„Вирви ми очи і душу ми вирви: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска“. — З Русланових полемів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім
неділь і руских свят о 5 год
по полудні. — Редакция, адміні-
страция і експедиция „Руслана“
при ул. Хмельовского ч. 15, II
поверх. Експедиция місцеві
в Агенції Соколовского ул. Я
гайлоньска.

Рукописи звертає ся лише
попередню засторогу.

Рекламації лише неопечатані
вільні від пера. — Оповістки
звичайні приймають ся по ціні
20 с. від стрічки, а в „Надіст-
нім“ 40 сот. Подяки і привітні
донесення по 30 сот. від стрічки.

Воєнні настрої в Росії.

(X) Переворот в Царгороді викликав в Росії найгірше вражіння. Урядові круги російські вважають сей переворот звичайним турецьким крутіством. В народних кругах Росії бачать в тім вроджену Туркам віроломність. Дятого і політичні і народні круги в той думки, що такому поступованню треба вже раз зробити кінець. В тій цілі чорноморська флота готова до відпливу, а цілий корпус війська має рушити до Батум. Се думає Росія перевести в порозумінню з іншими державами. Переворот в Царгороді вважають в Росії також для політичного положення некорисним.

Там думають, що коли би Туреччина не послухала ради європ. держав, тоді відкажуть їй фінансові помочи. Тимчасом звичають, що з Німеччини мала Туреччина дістати 60 а з Відня 10 мільонів позички. Задля того російські деньники виступають різко проти тридержавного союзу, а особливо проти Німеччини і Австрії. Російські деньники звичають, що Енвер бей перед переворотом нараджував ся з німецьким амбасадором та й що Шефкет паша є прихильником Німеччини. З того догадують ся, що переворот в Царгороді зроблений в порозумінню з Німеччиною й Австрією.

Сі події і здогади визискує Росія в цілі

дальших воєнних приготувань, в цілі скріплення сил на границі і стягнення в сю сторону війська. В воєнних округах варшавським, вільнеським, петербургським і московським стягнуто 18 корпусів. Тим способом, як і на румунській границі змобілізовано майже всі воєнні сили європейської Росії і сего не можна вже назвати „пробкою мобілізацією“. Чи змобілізовано також належні до тих корпусів 14 кінних дивізій, годі напевно казати, бо деньники не сміють про се писати!

Замітно, що проти німецької границі висунуто лише 4—5 корпусів, коли тим часом проти Австрії поставлено 13—14 корпусів. Довірно заповідають, що вже виготовила Росія ordre de bataille.

З нагромадженням війська російського на границі стоїть в звязі заборона уживати сі околиці для літаків. Змінено також персонал варшавської велізнити. Поляків заступлено російськими чиновниками. З покінченням сих приготувань імовірно російська дипломатія почне отверто промовляти.

Розпад радикалів.

(Надіслана стаття).

Поза гамором всевітньої хуртовини, викликаній переворотом на Балкані, скрили ся наші власні, дрібні, адає ся, але для нас важ-

ніші справи, передовсім справи, звязані з нашим народним життєм. Якийнебудь провінційний політик так захоплює ся прим. справою облоги Адрианополя, що міг би розказувати „сім днів і сім ночей“ на сю тему, але про те, що прим. українська соціально-демократична партія упала, або, що сими днями відбув ся у Львові візд нової, „всеукраїнської“ партії, майже ніхто не знає.

До характеристичних моментів біжучої хвилі в народнім життє треба причислити повільне падіння української радикальної партії. Вже від двох років говорено голосно у Львові що з хвилею відїзду О. Назарука до Відня орган радикальної партії „Громадський Голос“ віддано в руки підростків, молоденьких академиків, а що ні один з них не мав приписаного для відвічального редактора віку і ніхто у Львові не хотів часописи підписувати, виаванзував др. К. Трильовський адміністратора „Громадського Голосу“, недокінченого семінариста, на відвічального редактора. Від тоді настала в „Громадськ Голосі“ така „неразбериха“, що радикальні менери нераз мусіли відхрещувати ся від поглядів свого органу, а один з творців радикальної партії п. М. Павлик прямо полемізував з „Громадським Голосом“ минушого року ізза гімназії в Городенці. Дійшло було до таких скандалів, що тільки радикали просили не ідентифікувати поглядів сторонництва... з поглядами начального органу сторонництва.

Але се зазначуємо лише мимоходом; таких замінних черт в нинішній радикальній партії є чимало. Колись становили радикали союз великих реформаторів суспільної думки і національного життя, а в їх рядах стояли дужі умови сили з Драгомановом і Франком на чолі. Продовження реформаторства колишніх радикалів взяли нинішні радикали лише в однім напрямі, а саме: в протиполітичній фурії, в якій не видно ні змісту, ні користі. Визначне п'ятно сему повітряному радикалізмови надає посол др. К. Трильовський, який повів сторонництво дорогою односторонності і заскорузлості і довів її до формального ідейного і чисельного банкрутства, про що й ховемо поговорити.

Загально звісно, що около 1900. року радикальна партія упала. Останки — коли так можна висловити ся — сего сторонництва видали банкрутство радикалізму перебігли в народно-демократичний табір. Втік був також нинішній теоретик радикалів др. Данилович.

Прибитий віком і злидінним життєм одинокий дійсно ідейний радикал М. Павлик опустив руки. Була програма, була традиція, а не було людей, організації і печатного органу.

В тій скрутній для радикалів хвилі вивнесла амбіція на політичне видно коломийського адвоката д-ра К. Трильовського. Сьвященничий синок, вигодований „попівськими

І. Н. Потапенко.

Маленька гра.

(Дальше.)

Перше, що впало їм у очи, се була її незвичайна молодість. По тонкій, гарно уложеної статі, обтягненій легкою одежкою в селю, світлої краски, по свівім, ніжно рум'янім лицю з невеликими, але незвичайно правильними чертами, по спокійнім блеску живих, темних очей, она скорше виглядала на вісімнадцятилітню дівчину, якої серце не досвідчило глибокого, томлячого терпіння, чим на матір двох дітей, з яких одно сиділо тут біля неї, з лиця цілком до неї подібне.

Під сю пору, як они говорили про предмет, що їх обох аві дрібку не займали, Прасов глядів на газдиню і думав: „прецінь бувають на світі такі щасливі, як мій друг, Петро Алексєвич, що мають таке гарне майно і таку милу родину“. Газдиня майже не дивилась на него, однак не зважаючи на те, він відчував, що его, якимсь дивним, лише одним жінкам властивим способом, не тільки видять, але й дуже подрібно розглядають.

В дійсности Надія Александрівна (так звали газдиню) підносила на него очи лише тоді, коли задавала їм яке небудь питанє і зараз знов спускала їх, але се не помішало їй розглянути ся, що гість був високого росту і прегарно збудований, що его гарне лице з сильними чертами, з невеликою темною борідкою і високим чолом, дихало умом а погляд великих, малопомижних очей відна-

чав ся проникливістю. Она завважала навіть те, що він був одітий естетично і зі смаком і що їм дуже були до лиця — маленький, простий перстенець на лівім мізинці і невелика коралова булавка в краватці, які она у кожного иншого признала би вульгарними прикрасами. Она подумала: Сей Прасов інтересний. Але подумала се холодно і спокійно, як думають про те, що нині гарна погода.

Розмова їх так і не вийшла з рамок дуже звичайної привітливості, не зважаючи на те, що обоє они викликали на себе вповні миле вражіння і пересиділи разом близько години. Прасов успів вияснити, що перебуває у них всього два дні, бо зневолений дальше їхати по ділам, а в поворотній дорозі погостити довше.

На подвір'ю провіс ся стукіт еквіпажу, що саме заїздив. Прасов прислухував ся, на его лицю виступило зацікавленє, на що газдиня відповіла:

— Се муж приїхав! Він буде дуже радий!

„Ні, сей холод і повага їй не до лиця і ледви, чи они ширі!“ — подумав Прасов. В той час в передній комнаті роздали ся спільні кроки і знакомий, різкий, з легка горлявий голос старого шкільного товарища:

— Чи справді! Ось несподіванка! Та деж він! Давайте его сюди!

Прасов поспішно встав і через секунду був в обіймах Петра Алексєвича Обридлов.

— Боже мій! Бачу тебе, Николаю Сергєєвичу, і ціла епоха відживає переді мною!

Гімназія, університет, давно минулий час, plusquamperfectum, брате, plusquamperfectum!.. Ну, сідай, дай надивити ся на тебе! З женою познакомив ся, певно!? Жена у мене, брате — брилянт! Яка газдиня! Як ти сюди дістав ся? Чому не телеграфував? Я післав би на стацию коний! Ну, ну, оповідай! Що, як? Чи на довго? Та прецінь ми тебе скоро не пустимо... А я, брате, віддав себе землі, зарив ся в ній з головою! Подумай!

І оставивши таку масу питань, Петро Алексєвич не дав спроможности приятелєви відповісти аві на одно з них. Він почав оповідати про свої господарські занятя, про млин на крупи, про „заводи“ з безрогами і рибами.

Прасову оставало лише сххати і думати про те, як мало подібний нинішній Обридлов до того, що як був студентом, безнастанно носив ся з якоюсь новою книжкою, в більшій часті німецькою і без сумніву філософічного змісту та клопотав ся про збільшенє своєї бібліотеки і т. п. Тепер була мова про шеняцію і овес, про свині і осетри.

На вні він мало змінив ся. Те саме просте лице доброго чоловіка, з руським непорядним заростом, ті самі невимуснені рухи, ті самі незлобні голубі очи і добродушний усьміх, що ніколи не сходять з уст і який немов би вже раніше приготулений для всіх і кожного.

На жеву він цілком не звертав уваги на предмет, до якого привик і для якого заінтересованє вже цілком вичерпанє.

Надія Александрівна, посидівши з пів години, встала, взяла за руку хлопчика і

злегка поклонивши ся гостєви, пішла в напрямі дверей.

— Володко йде вже спати? скоро запитає Обридлов.

— Так, єму пора! відповіла Надія Александрівна і вийшла.

Прасову видавало ся, що її брови при тім нахмарили ся і що двері, які она замкнула за собою, лопнули троха сильніше, як сего вимагала приличність.

— Може і ти вже спати хочеш? Я думаю, з дороги перетомив ся! — спитав господар гостя.

Та не дїдавши ся відповіди, завіз знова свою розмову про газдівство і лише тоді, коли стінний годинник вибив дванадцятую годину, заявив:

— Завтра я тобі все те покажу. Ти побачиш наглядно, що можна зробити, коли приступавш до діла з гори начеркненою системою.

На прощанє они знова поцілували ся і Прасова пущено на відпочинок. Гадки, які проводили его до сну, коли він лежав у м'якій, пуховій постелі, вертіли ся довкола сумного здогаду, що в родинних відношенях сего дому є якийсь дефект. Єму уявляло ся лице Надії Александрівної в сю хвилю, коли она відводила хлопчика: її нахмарені брови і зрадливі стукіт дверей.

„Чи справді, подумав він, — тут серед таких гарних обставин, є хто небудь не вповні щасливий.

(Дальше буде).

Печі, кухні нафлеві нові ставить а старі реперує Михайло Залідей, конес. майстер нафлярский

— скоро і по найдешевших цінах —

Львів, ул. Городецька ч. 10.

Перша Італійська ВІНАРНЯ

єствуюча від 15 літ

у Львові, ул. Домініканська ч. 7.

поруває: вина італійські, горішно-тирольські, дальматинські, французькі, старі токайські в найліпшій якості і по найдешевших цінах. Смачна кухня домашня під власним зарядом. Зимні і гарячі перекуски, щоденно свіві. Гаряче вино в кождім часі.

Заряд винарні:

ф. Козьол.

кишами", почав формувати нові кадри радикального стороництва, беручи як основу своєї праці радикальну програму 90-их років, але вливаючи в неї нового духа — духа патійної виключності і протиполітичної ненависті. На які фонди — Господь святий знає — починає видавати „Хлопець правду“, а опісля „Зорю“ (коломайську). Кличе до гурту радикальних недобитків д-ра Л. Бачинського, д-ра І. Макуха, а рівночасно при помочі гімназійної молодіжки в Коломиї і Станіславові розпочинає завзяту агітацію між селянством в своїй дусі і для своїх інтересів. Особливу прислугу віддали Трильовському в його роботі два гімназійні екстерністи (тепер академики) Чабак і Чупрей. Ними, немов кіними, вганяв Трильовський по цілій Гіцульщині і Покутті і їм — та селянам І. Сандулякови, Петрукові, Когутякови, Лаврукові, Чмелеви (нині москвофіл), Корольови і іншим — завдячує Трильовський приверненню до життя радикального стороництва і розцвіт радикальної січової організації на Підгір'ю.

Нове життя закипіло між радикалами. Данилович, занюхавши новий подув політичної думки, спішить до Каноси і просить Трильовського прийняти „заблудшу візю“. Слідуючи радикальний зїзд, приплив нових інтелігентських сил, основини „Н Громадського Голосу“, опісля переміненого на „Громадський Голос“, звербоване у радикальну „среду“ спосібного агітатора О. Назарука, і кілька десятків академічної молодіжки. Радикали ожили. Трильовський ликував.

Але амбіція, яка була у Трильовського мотивом сотворення радикального стороництва і передала йому прямо диктаторство між радикалами почала докучати радикалам. Було таке, що управа радикального стороництва ухвалити якусь постанову, а Трильовський на власну руку що иншого робить. Три радикальні зїзди (1908, 1909, і 1910.) зачинали і кінчилися сваркою з Трильовським. Причин до непорозумінь було аж за багато.

Радикальна управа рішила перенести „Головний січовий комітет“ до Львова. Трильовський опер ся: ні тай ні! „Се моя духовна власність“ — мовляв. Проти Трильовського почали сипати ся докори зі сторони радикалів, що „Січ“ стали его приватним підприємством, на яким заїхав до парламенту, якому ніхто не знає поруху тай в яким нема ніякого ладу.

Прийшло до острої перепалки і страшного гніву між Трильовським і Левком Бачинським, який заявив, що там, де в Трильовський, там він не може бути і уступив в головування радикальної партії. Селяни голосно жалували ся, що Трильовський зробив з Січчю для себе діяну корову, бо за січові процеси (а їх було за часів неб. Потоцького дуже багато) здирає селян немилосердно. Дійшло до такого невдоволення між селянами в Коломиї, що Трильовський спасаючи себе, нечайно переніс ся до Яблони на нову область діляни, де его люди знали хіба в віч і зборів. З Трильовським погнівали ся навіть академики і радикали і 1909 року заносило ся на радикальну фронду. Ріжниця, гнів і амбіцію лагодив і вирівнював п. М. Павлик і ему хіба завдячує радикальна партія, що й досі єствує.

Коли в 1910 році висіло на волоску виключення Трильовського за его „деструктивну“ роботу зі стороництва, ратував ся Трильовський в оригінальний спосіб. Спробував собі зі Львова писаря з „Просвіти“ Валіхновського і поручив ему сотворення прихильної для себе фракції між радикалами. Валіхновський виявив ся із своєї задачі знаменито. Перед зборами „обробив“ якусь частку селян в користь Трильовського і граючи на ноту вдячності, якою повинні, мовляв, селяни обдарувати Трильовського за его виратування від загибелі стороництва і за его працю в користь „Січчю“, так настроїв їх, що на зборах станула проти себе два табори: інтелігенти проти Трильовського, селяни за Трильовським. Побіди Трильовський. Прийшло до компромісу, силою якого Трильовський одержав й на дальше свою необмежену владу в стороництві і над Січчю, а для формальності, щоб не підношено закидів диктаторства, втягнуто до „Г. Січов. комітету“ кількох радикалів з краю.

Однак і сей маневр не багато помір. Між радикалами зродило ся невдоволення, пригноблене, а в слід за сим кинутий рух між радикалами ослаб. Назарук виїздить до Відня, по лишаючи „Громадський Голос“ в дуже слабких руках молоденьких академіків. Передплатників з дня на день меншає, а судьба „Громад-

ського Голосу“ залежала від калити д-ра Лагодницького. При кінці минулого року перепишено було навіть „Громадський Голос“ і аж складка радикальних адвокатів піддержує животіння сего органу. „Січчю“ підпадають майже зовсім; більшість з них стоїть на папері. Здиранство радикального теоретика д-ра Даниловича (гляди: Як Данилович купив село?) і радикального практика д-ра Трильовського здискредитувала радикалів в очах народу. Радикалізм держить ся сильно єдино в Снятинщині, а се завдяки кільком одиницям з поміж селянства. По протиполітичних і протирелігійних кликах, які через кілька літ гомоніли по наших селах, прийшло отверезіння, хоч шкоди заподіяні радикальною ідеологією відбили ся на моральній стороні життя нашого народу. По ері радикалізму — прийшла на села ера горівки і розпусти.

Трильовський банкрутує. Щирий его друг Валіхновський, приїхавши перед кількома місяцями до Львова, проклинав всі кістки Трильовського, заявляючи, що Трильовський доти підпомагав его, поки потребував, тепер пустив з жінкою на зелену пашу. Селяни жалують ся на Трильовського тай всіх радикалів.

Повільне падіння радикальної партії дає основу для повстання нової „всеукраїнської партії“, якої метою борба за ідеал незалежної України. Сили, що були спрямовані на протикультурну роботу: вищення віри і авторитету святих писань виллюють ся в будь що будь ідейну народну роботу. Однак она буде можлива, коли Трильовського, Даниловича і їм подібних, що „скомпромітували“ свою діяльність українську ідею в очах народу, усуне ся поза скобки.

Гав.

Допись із Сокальщини.

(Дружба не аби яка).

Польський писатель Górnicki не розуміюв ся з правдою, коли висказав: „Nam Polakom Bóg dał wiele, ale dwóch rzeczy u nas skąpo: sprawiedliwości i wstydu“. Січчю вожди сїччю! Коли вже раз щезне з очей ваших всепольська полуда, яка не дозволяє вам добачити правду в усіх її чистоті? Кривдились те наїрід руський через стільки століть, перетворили в робочу худобу, нині коли почує ся він на своїй землі чоловіком і домагає ся для себе людських прав, рад би здійлати з него простого манекіна, котрий повинен так танцювати, як ви ему заграєте. До спілки прибрали ви собі не аби яких товаришів, Polaków moższewozowego wyznania, а позабули, що ті самі Polacy в пруській державі сїччю завзятыми Німцями і плюють в лице тому, що важив би ся Поляками їх звати, на Угорщині сїччю они рьяними Мадярами. Аби тільки „Geschäft“ добре йшов, то стануть они Французами, Німцями, Індиянами і пр. Ну, погратувати можна всеполюкам, що приєднали собі так проворних товаришів, котрі помочи їм мають відбудувати Польщу від моря до моря. Заперечити не дасть ся, що і межі Поляками сїччю люди, котрі здорово задивляють ся на правдивий стан річчю. Ось деякі уступи з кореспонденції в Варшаві до Przeglądu u powszechn. за грудень 1912.

„Rzecz dziwna, że my Polacy, których żydzi szczególnie umiłowali, których obleźli robactwem pasyżnym od góry do dołu, którzy się o nich obieramy, znamy tak mało ich duszę, ich psychologię, ich cele i dążenia. Nawet skądinąd trzeźwa, mądra głowa, jak margr. Wielopolskiego pozwoliła się żydom wywieść w pole, uległa mrzoncóm assimilacyjnej.

Bo kto zna historię żydów, począwszy od Ewy i Nehemii, kto wczuł się w ich duszę, szukając jej w talmudzie i w całym zachowaniu się, postępowaniu plemienia żydowskiego po zburzeniu Jerozolimy przez Tytusa, ten wie, że assimilacja jest utopią, że wszelkie trudy podjęte w tym kierunku przez władców i marzycieli różnych narodów rozbiły się zawsze i wszędzie o „wybraństwo“ ludy, o jej, mniemanie, że ona jest kwiatem ludzkości і będzie kiedyś panowała nad całym światem. Ta megalomania wszczepiona w duszę żyda przez talmud, podtrzymywana і podniecana bezustannie przez rabinów, jest tak silna, wżarła się tak głęboko w żyda, iż jej nie wypięi żadna doktryna ugodowa. Żyd nie chce się po prostu z nikim assimilować, chce zostać żydem, czeka cierpliwie na chwilę, która spełni, wcieli

jego marzenia o królewskość. Tu i ówdzie o derwie się jakaś jednostka, ochrzczi się, zleje się z rasą inną (zwykle przez małżeństwo), szerokie jednak masy żydowskie, właściwy naród żydowski, trwają uparcie przy swoim wybraństwie. Ten upór przynosi zaszczyt Judzie, poświadczając niezniszczalne przywiązanie narodu — banity do tradycji przodków і zasługiwały by na uznanie, gdyby nie był szkodliwym dla innowierców.

Megalomania upokorzona poniewierką narodu bez własnego dachu nad głową, bez pana і wodza, wytworzyła nienawiść do wszystkich innych ras і narodów, siedzących u siebie, głównie zaś do chrześcian, którym przypisują klęskę gwiazdy Salomona, nienawiść zaś nie może być cementem ugodowym, asymilacyjnym.

Se' oden uступ. — Не завадить ту ще і другий не менше цікавий уступ навести, хотів стояло би труда всю ту кореспонденцію передати в „Руслані“ дословно для науки і о-стороги нашої суспільности.

Z bijącym sercem czekała Warszawa na rezultat wyborów prawyborców і doczekała się klęski. Bo oto zwyciężyli żydzi.

Niepoprawni optymiści ludzili się, że żydzi są zanedo sprytni, by się chcieli narazić na gniew ludności rdzennej. Nie ośmielił się znieważać, spoliczkować stolicy ziemi polskiej!

A jednak ośmielili się...

Ośmielili się, bo wrodzona im megalomania jest mocniejszą od ich handlarskiego sprytu. Ośmielili się, bo czują się już w Warszawie tak silni, że zdaje się im, że mogą lekceważyć oburzenie ludności rdzennej. Pisali przecież z tryumfem ich gazety żargonowe Hajuty podczas wyborów: „Warszawa jest miastem — matką w Izraelu“. Warszawa jest naszą stolicą w Europie, naszą przystanią, naszą radością...

Tak mniemając, tak wierząc śmiali się żydzi po cichu w kulak, patrząc na zabiegi t. z. koncentracji narodowej. Wziawszy się za ręce oddali „skontrowanym gojom“ tyle głosów, ile ich było potrzeba do obalenia kandydata antysemitckiego, dla siebie zaś zatrzymali tyle, ile było potrzeba do przeprowadzenia wyborów żydowsko-nacjonalistycznych. Nawet żydzi socjaliści, mający swoją własną listę, zrzekli się swoich kandydatów і szli solidarnie z litwakami, przeciw gojom.

Tryumfują żydzi z swej megalomanii... Tryumfują zawezwście. Bo za ten chwilowy tryumf zapłacą drogo. Reszta społeczeństwa polskiego drżmiąc do dziś w puchach wygodnej teorii asymilacyjnej, ruszy się nareszcie, ocknie się, stanie ławą przeciw aroganckim przybłedom. Stanąć powinna, stanąć musi, jeżeli nie chce, żeby się Warszawa zmieniła istotnie w matkę „Izraela“. Czas ostatni... Nie idzie już obecnie o antysemitizm czy filosemitizm, lecz prosto o byt, о życie, о istnienie. Za gardło biorą nas żydzi. Jest nas przecie więcej, aniżeli ich.

Tak szanowali ся, дай Боже, щоби вже не заізно, хотів лучше пізно, як ніколи. У наших галицьких всеполюків тільки на думці, аби при помочи синів Ізраїла Русинів здавити. А не подумают о тім, що жиди їм вже понад голову виросли. Ще оден уривок з тої великої цінної дописи. Demoralizowali і demoralizują dotąd żydowsky dziennikarze, publicyści і literaci duszę polską (а у нас також руку), zatrnując swoją rasową negacją, swoją nienawiścią do wszystkich, co stworzyła kultura chrześcijańska — demoralizują ją także pisarze polscy, wychowani na obcych, głównie rosyjskich wzorach!

Вкінці додамо з нашої сторони. Лють велика заволоділа межі Поляками, в Пруси на основі ухваленого закону виласнюють насильно їх родимців з прадідної землі. У нас нема жадної насилі — чому ж властители християнські так радо свої землі жидам передають в посідане? Якаж господарка тих жидів? Який воливі на загал християнський? Се все наглядно бачимо — тож нема причини о тім що багато писати.

Σ.

Просимо домагати ся „Руслана“ по всіх реставраціях, каварнях, торговлях і привиднувати нам нових передплатників в кругах своїх знайомих.

Мир чи війна?

Відповідь Туреччини.

Вручена вчера відповідь Туреччини на ноту великодержав так звучить: Підписаний міністер заграничних справ приймає до відома аміст збірної ноти, яку амбасадори Австро-Угорщини, Англії, Франції, Росії, Німеччини і Італії звалили вручити его попередникови дня 17. с. м. Отоманське правительство не отягає ся в признанні, що заключене мира відповідає бажанням і інтересам загалу і здає собі справу з того, що бажане є можливо скоре покінчене війни, яку не оно викликало. В своїй ноті великодержави признали коначну річку уділити Порті поради, щоби пристала на відступлене союзним балканським державам міста Адриянополя, а що до Егейських островів, щоби полишила великодержавам журбу визначення їх судьби. Цісарське правительство думає, що повинно се підкреслити, що дало вже недоводні докази свого мирного настрою, годячи ся на величезні жертви. Тому, що Адриянопіль є містом, яке з оглядом на свій особливий характер остає в нерозлучній звязі з турецькою державою, то вже сама чутка про відступлене сего міста викликала в цілій столиці таке обурення, що наслідком его була димісія попереднього правительства. Мимо сего, щоби дати дальший доказ мирного настрою, цісарське правительство є готове прилучити ся до бажань великодержав що до сеї часті Адриянополя, яка лежить на правім березі Маріци, задержуючи частку, що лежить на лівім березі сеї ріки, з мечетями, мавзолеями і іншими історичними і релігійними святищами. Здержана сеї часті міста під безпосередню отоманську верховладу є для цісарського правительства коначністю, від якої не може відступити, не хочачи виставляти краю на потрясення, яке могло би потягнути за собою найповажніші наслідки.

Що до Егейських островів, правительство позваляє собі замітити, що одна їх частка іза безпосередню сусідства з Дарданелами є необхідна для оборони столиці, а посідає останки тих островів, що становлять нерозлучну частку азійських посістей турецької держави і є не менше коначні для безпеки Малої Азії. Всяка полагода справи, що зміряє до зменшення поваги правительства на сих островах, мала би сеї наслідок, що змінила би сеї острови на стільки огнищ агітації, якої ділає перенесло би ся на сумежну сушу, а наслідком сего було би витворення відносин, подібних, як в Македонії, що грозило би європейському миру і все ще нам грозить. Поминувши пожалування достойні наслідки, подібна розвязка противила би ся навіть поглядом великодержав, яким ходить о трівку консолідацію і усунінність турецької держави. З сеї причини Порти могла би пристати на се, щоби великодержави схотіли управити судьбу островів, занятих балканськими державами, з угляденням повисших моментів і щоби постарали ся, аби становище Дарданелів було ненарушене, що Порти уважає велим важною справою для Європи.

Цісарське правительство є пересвідчене, що великодержави, руководячи ся справедливістю, з певністю схотять признати, на як великі жертви правительство вже згодило ся і признають, що слушність є по стороні Порти, коли відкидає она всякі нові домагання і претенсії, які окрім того союзники могли би ще поставити.

З правдивим вдоволенням Порти приймає до відома прихильні ради великодержав і їх обітницю що до поперти турецького правительства під моральним і матеріальним зглядом, щоби могло направити шкоди, нанесені кравви війною, а також, щоби визискати природні багатства краю. В сій цілі є необхідним, щоби великодержави вже тепер признали Туреччині право введення з цілою свободою самоуправної цілової тарифи, заключення торговельних договорів, опертих на новітнім праві, а також піддана горожан чужих держав, які мешкають в Туреччині, податковим законам, яким підлягають і будуть підлягати турецькі горожани, а вкінці, щоби великодержави згодили ся на 4% підвижку цна. За необхідну річ вважає також Порти замкнене заграничних поштових урядів, на условинах, які легко можна би уложити так, щоби торговля одержала всяку запоруку що до коначного поспіху і безпеки поштової служби. Далше

— Завалив ся тунель. З Токіо доносять, що на дорозі з Осака до Кара завалив ся оводі тунель і засипав 153 робітників. 7 з них зги- нуло, а прочих вилучено.

— **Державний замах в Царгороді.** Дописець париского „Journal“, п. Еріо подає цікавий опис нападу молодурків на Порту: Заговорни- ки вибрали ся в двох гуртах до Порти. Кіль- ка хвиля перед третою видно було на ули- цях Стамбулу невеликий відділ, зложений з кількадесяти осіб: студентів, богословів, ду- ховників і офіцерів, убраних в звичайний од- яг; проводив ім Енвер бей на коні. Коло брами Порти злучив ся сей гурт з другим під проводом б. посла Талат бей. Розвинено два народні прапори і оба відділи вдерли ся в повнім ладі і супокою в числі коло 100 до будинку Порти. Міністри, які раділи тут від полудня, були ще в великій салі засідань. За- говорники вийшли мимо опору кількох жовні- рів, які стояли на сторожі, до середини бу- динку, звідки вийшов ім на зустріч Назіс бей, офіцер адютант Кіяміля паші і старав ся на- пасників здержати. Виявила ся супереч- ка, внаслідок стріляв, від якого згинув Назіс бей. Енвер бей, Талат бей і Мустафа Нечіг бей, б. поручник і кілька інших заговорників, вдерли ся до ждальні перед великою салею. Тут стрінули они міністра Назіма папу. Тowa- ришили ему капітан Тевфік бей і адютант Кабріс бей. Коли Назім побачив, що стало ся і наступив на тіло Назіса бей, крикнув зі скаженістю: „Підлі, пси прокляті!“ Пра чім вимірив рівночасно револьвер до Енвер бей. Товариша свого заслонив однак Нечіг бей і в наслідок чого одержав за нього стріл в че- рево. Мимо сего однак зумів ще вистрілити до Назіма паші. Тепер зачала ся з обох сторін безладна стрілянина, а хоча тревала ле- дь кілька хвиля, лягло на килимах великої Порти п'ять трупів. Назім паша конав ранений в череву і шлю під лівим ухом, на місці ко- ло него згинув его адютант Тевфік бей, а Нечіг бей лежав смертельно ранений трома кулями. Крім сего погибли два урядники Порти. В будинку настало велике замішань. Тимчасом перед будинком ждав двотисячний гурт і не чуючи стрілів і криків, які були в середині будинку, нараджував ся над політи- чним положенням, домагаючи ся ведення даль- шої війни. Полковник Енвер бей і Талат бей вийши до великої салі, де застали переляка- них міністрів, які без надуми заявили, що зголошують свою відставку.

Вість про події в великій Порті дійшла до табору під Чаталджою вночі з четверга на п'ятницю і викликала серед офіцерів, при- клонників Назіма паші великий несупокій. Склали они зараз збори, на яких уложили маніфест до султана з домагавем відставки кабінету і покарання учасників державного за- маху. Молодотурецькі офіцери, довідавши ся про збори, внали на них з револьверами в руках і не хотіли допустити до вислання ма- ніфесту і здержанні ворогобій. З сего вияв- зала ся стрілянина, якої жертвою впало 42 офіцерів з обох сторін, убитих і ранених. Ми- мо сего противники молодотурків розкинули серед жовнів маніфест, в яким доносили про убиті Назіма паші і взивали до походу на Царгород в цілі відплати за убиті їх політи- чного провідника. Маніфест довів, що Назім вже по смерті одержав 32 рани від ножа. До походу на Царгород вправді не прийшло, але через кілька днів в армії був несупокій, від- бували ся збори і різні заверуки.

Оповідки.

— **Із Станіславова.** В четвер дня 6. лютия уладжують українські товариства в Станісла- вові в салі тов. ім. Моношка Лисенкове свя- то. В програму входить промова дир. д-ра Са- бата, відчит п. Гадзіньського про „нарід і твор- чість“, 6 точок хоральних („Станісл. Боява“), одна сольова точка і одна продукція військо- вої оркестри. Ціла муз.-вок. програма складає ся з творів М. Лисенка. Початок о 7. годині. Дохід на „Рідну Школу“. Билети продає вча- снійше „Нар. Базар“.

— **З львівського університету.** Цісар іменував магістра ботаніки і асистента ботаніки в бо- танічній кабінеті варшавського університету, Жигмонта Вуйціцького, звичайним професором ботаніки на львівському університеті.

— **Білі рожі в твоїм огороді...** Під сим заго- ловком видано „однорічку“ з нагоди акаде-

мічного балю, який відбуде ся дня 5. лютия в салі „Народного Дому“ у Львові заходом товариств: Укр. Студентський Союз, Укр. Акад. Поміч, Акад. Громада, Бандурист, Кружок правників, Основа, Медична Громада і Укра- їна. В „однорічці“ поміщено писання Пачов- ского, Чувринки, Франка, Данчицького, Федор- ців, Яцкова і ин.

— **З залізниць.** В „Газеті Львівській“ і „Ча- сописі технічній“ оповіщує п. к. Дирекція залізниць державних у Львові загальний пере- торг на виконань будівляних робіт (робіт під- шляхових, будови попілниць і сигізових будок) з нагоди розширення стації в Нижан- ковичах. Оферти належить вносити найдалше до 31. лютия 1913 до 12. години в полудне в протокол подавчим п. к. Дирекції залізниць державних у Львові. Загальні і подрібні усло- вини будови як також дотичні пляни і виши прилоги можна переглянути в відділі для кон- сервації і будови залізниць, в будинку п. к. Дирекції державних залізниць у Львові, II. по- верх, де також можна одержати формуляри на оферти і приписи до вношеня оферт.

Посмертні оповістки

— **Іван Ем. Левицький,** урядник „Дністра“, звисний український бібліограф, голова бібліо- граф. комісії „Наук. Тов. ім. Шевченка“ у Львові, помер передвчера дня 30. січня в 63. році життя в Знесіню під Львовом. Покійник родив ся 1850. р., як син сьвященника в Бер- логох, калуського повіту, філософію студію- вав у Відні. Буз дописцем „Слова“, „Мира“, а величезні заслуги положив уложенем „Га- лицко-руської бібліографії XIX. віку“ і виших публікацій та й полишив чимало неоголоше- них матеріялів. Давнішше причисляв ся до москвифілів, але від кільканайцять літ був сьвідомим Українцем. Полишив вдову і 7 ма- лолітніх дітей. В с. п.

— **Леонора Мигулович,** вдова по о. Маркілі, поч. крилошанній перемискої єпархії, пароху Чорної к. Устрик доліших, проживши 72 ро- ки, упокоїла ся в неділю 26. м. м. в домі си- на в Тернополі. В. і. п.

Телеграми

з дня 1. лютия.

Відень. „Fremdenblatt“ дізнає ся, що підполковник кн. Готфрід Гогенлоге в най- близших днях поїде до Петербурга з відручним письмом цісаря Франц Йосифа до царя. Безпосе- редні зносини межі обома монархами відпо- відають приятним взаєминам, які в межі дворами віденьським а петербургським.

Відень. (ТКБ). Палата вельмож відбула вчора надзвичайне засідань, посвячене па- м'яті пок. архієп. Райнера. Жалібну бесіду виголосив преде. Віндішгреп.

Царгород. (ТКБ). Начальний вожд г-не- рал Ізет паша вислав до всіх корпусних вождів поклик, в яким загрожує армію до бою за нарід.

Берлін. (ТКБ). Кн. Айтель Фридрих від їхав до Букарешта.

Відень. Вчора помер бувший посол до державної ррди і долішно-австрійського сойму др. Фердинанд Кронваєтер.

Відень. „Die Zeit“ доносить, що військо- вий заряд вислав на летничі науки до Німеч- чини трох офіцерів летничого відділу.

Рим. (ТКБ). В справі вісті з Білгорода, наче би межі Сербією а Апостольською Сто- лицєю вели ся переговори в справі конкор- дата „Osservatore Romano“ пише: „Про по- дібні переговори ми нічо не знаємо“.

Солунь. (ТКБ). Провідники болгарських чет, Санданський, Занков, Дачев і Чернопев прибули тут на конференцію болгарско-ма- кедонського комітету. Розправляли над буду- чиною Солуня.

Бігород. (ТКБ). Князя престонаслідника Олександра витали в Прізрені з одушевленням. В урядовім прийнятю брав участь також кон- суль Прохаска.

Тульон. (ТКБ). Панцирник „Віктор Гіго“ виїхав до Царгорода.

Перше і одинок Руске Товариство Вза- їмних Обезпечень на жите і ренти

„КАРПАТІЯ“

Почетний президент: Его Ексцеленція митро- полит Андрей гр. Шептицький.

„Карпатія“ вибудована на найсолідніших основах.

„Карпатія“ приймає обезпеченя на жите у всіх найдотиднійших комбінаціях при найкорисніших умовах: на дожитє, посмертні капітали, посаги і ренти.

„Карпатія“ дає обезпеченням всіки користи, які може дати вишній стан техніки обезпечень на жите і солідне, оглядне діловодство.

„Карпатія“ основана на взаємности і має на увазі лиш хосен своїх членів. Чи- сті заски вертають ся ако членські дивіденди.

„Карпатія“ видає поліси, які по трілітнім триванку стають неоспоримими і незападальними.

Нема жадного иншого руского асекураційного това- риства на жите лиш одна, однісінка „КАРПАТІЯ“. Обовязком кожного руского Русина є підпирати лиш своє асекураційне товариство і обезпечуватись лиш в „КАРПАТІІ“.

„Карпатія“ передає всюди спосібним і ретель- ним людям по містах і селах свою агентуру.

Найпевнішим способом опадности є обезпеченя жи- ттєве. Кожний хто хоче забезпечити свій родині красшу будучність, своїм дочкам посаг, або собі у- держанє на старість, най обезпечує ся на жите в „КАРПАТІІ“.

короткий час своєї діяльності „КАРПАТІЯ“ здо- була собі загальну пихливість і довіре навіть в чужинцях, та за короткий час свого істнованя по- вискала 1495 внесків на суму обезпеченя 5,124,300 К, з того виставлено 118 поліс на загальну суму обезпеченя 3,695,500 К з річною премією 163,666 К за 53 с.

Ближній інформації що до обезпечень і агенцій уділяє Філія товариства у Львові, ул. Руска ч. 18 коло „Дністра“. Філія приймає також зголошеня внесків на обезпеченя на жите і ренти. (449)

КІНО „КОПЕРНІК“

Sans-Rival

ул. Коперника ч. 9
у Львові.

Представленя відбувають ся щоденно від год. 4 до 11. В не- ділі і сьвята від 3 до 11.

— Добірна програма. —

489

Асекуруйте своє майхо від огню

В „ДНІСТРІ“!

Кожний Русин повинен асекуровати ся від огню, щоби на случай пожежі не понести страти, бо достаток одиначі то добробит цілого народу.

Кожний Русин повинен асекуровати ся тіль- ки в рускім товаристві взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР“

Нема жадного иншого руского тсвариства асекураційного, тільки один

„ДНІСТЕР“

„ДНІСТЕР“ рахує найдешевші оплати заобезпеченя селянських будинків.

„ДНІСТЕР“ звертає кождорічний чи- стий зиск своїм членам; на рік 1911 вно- сить зворот 10%.

„ДНІСТЕР“ одіює та виплачує шко- ди по огни скоро і ретельно, а до комісії запрошує все двох господарів на одіа- телів.

„ДНІСТЕР“ дає підмоги руским школам і бурсам, де виховують ся селянські діти.

Люди асекуровані в „ДНІСТРІ“ можуть дістати позичку у всіх великих Банках і в Товаристві взаїмного кредиту „Дністер“.

Власні фонди „Дністра“ винозять з кінцем 1911 року 3,353,305 корон.

„ДНІСТЕР“ приймає обезпеченя на жите у всіх догідних комбінаціях (на дожитє, посмертні капітали, посаги, ренти).

В „ДНІСТРІ“ можна обезпечити від крадежи з вломом дважикости всякого рода, а товариства кредитові готіак, цінні папери і несклі за дешевою олі- тою премії.

Адреса „Дністра“: Товариство взаїмних обезпечень „Дністер“ у Львові, у власній домі ул. Руска ч. 20.

453(26)

Поручає ся
Впр. Духовенству
торговлі робіт
знарядів і риз
перковних

Володимира Устенського

у Львові ул. Руска ч. 8.

Всякі знищені знаряди і ризи приймає ся до відновлення, під гваранцією і по найнижших цінах.

На жаданє висилає ся ілюстрований ціник оплатно.

З днем 1. лютия с. р. отворено
господарско-торговельну спілку

„Злука“

склад рілничих знарядів, всякого рода до- бірного н. сіня, штучних навозів і т. д.

в Станіславові ул. Галицка.

Брати Хлбросови Станіславівцями, ку- пуйте все, чого Вам треба, тільки в „Злуці“ — бо в тім Ваша користь!! 491(10)

!!! Купуйте!!!

одобреній Радою шкільною краввою і вида- ний накладом „Видавництва Чина св. Василя В.“ в Жовкві підручник

д-ра Богдана Барвіньського п. з. „Оповіданя з рідної історії“.

Підручник обнимає 190 сторін тексту XXXVI сторін ілюстрацій (числом 53) на кре- довім папері і 2 мапки. В гарній полотноній оправі коштує всего 2 К 20 с.

Сей підручник є першим підруч- ником рідної історії для руских се- редніх шкіл і дає шкільній молодіжи впер- ше повний образ нашої буваль- щини. Писаний так, що надає ся не лише для учеників I. класу середніх шкіл, але при- достачі иншого підручника й для уче- ників виших класів, для руских виділових шкіл, для семінарий і ліцеїв та до кваліфікаційних іспитів на народних і виділових учителів.

Надає ся він до науки в дівочих та хло- пчячих бурсах і інститутах, а ізза своєї приступности також для наших читаль- нів, для селян і міщан. З хісною може поняти ся з него нашої історії й кожний освічений Русин, що не має часу розчитувати ся в обемистих книжках.

У Львові набувати можна в Книгарні „Наук. Товариства ім. Шевченка“, Ринок 10

Накладом Piusverein-у появили ся гарно виконані ілюстровані переписні листки з малюн- ками артиста-малюра Асмана, які представля- ють найбільше займаючі сцени з другої ту- рецької облоги Відня.

Сї листки висилає

Kanzlei des Piusvereines,

Wien, I. Bäckerstrasse 9.

по 1К 60 с за серію (20 листків) разом з поштовою оплатою. Поодинокий листок кош- тує 10 сот. Замовлення належить вислати на висше згадану адресу.

Поручаємо книжку: О. Стефан Білинський: „Матеріялістичний світтогляд в кругах шкільної молодіжи, его причини і наслідки“.

Ціна 50 сот. (поштова оплата 5 сот.) На- бувати можна в книгарні Наук. Тов. ім. Шев- ченка у Львові, Ринок 10, або у автора, кате- хита гімназії в Жовкві.

Частий дохід на „Ювілейну Захоронку ім. о. Маркіана Шашкевича в Яворові“.